

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examining Social Studies Teacher Candidates' 21st Century Skills Efficacy Perceptions and Lifelong Learning Tendencies in Terms of Various Variables*

Selda AKSÜT

Dr., Bağımsız Araştırmacı, Elazığ/Türkiye
selda.aksut@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0001-6128-7867

Feyzullah EZER

Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Elazığ/Türkiye
fezer@firat.edu.tr

Orcid ID: 0000-0002-5862-8541

Öz: Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın örneklemini, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Adıyaman, Ankara, Balıkesir, Bursa Uludağ, Çukurova, Erzincan Binali Yıldırım, Fırat, Gazi, Kırşehir Ahi Evran, Marmara, Ondokuz Mayıs, Pamukkale, Recep Tayyip Erdoğan, Sivas Cumhuriyet ve Süleyman Demirel Üniversitesinin Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 2850 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden, betimsel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmada verilerin analizi için aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu, üniversite ve sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği fakat cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerini geliştirmeye yönelik üniversitede yapılması düşünülen etkinlikler öğretmen adaylarının ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalı ve bu etkinliklere katılmaları için öğretmen adayları motive edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: 21. yüzyıl becerileri, yaşam boyu öğrenme, sosyal bilgiler, öğretmen adayları.

Abstract: The aim of the research is to examine social studies teacher candidates' 21st century skills competency perceptions and lifelong learning tendencies in terms of various variables. The sample of the study consisted of 2850 first, second, third, and fourth-year pre-service social studies teachers studying in the Faculty of Education in Adıyaman, Ankara, Balıkesir, Bursa Uludağ, Çukurova, Erzincan Binali Yıldırım, Fırat, Gazi, Kırşehir Ahi Evran, Marmara, Ondokuz Mayıs, Pamukkale, Recep Tayyip Erdoğan, Sivas Cumhuriyet and Süleyman Demirel University in the 2021-2022 academic year. While determining the sample of the research, stratified sampling method, was used. The research was conducted with the descriptive survey model, one of the quantitative research methods. For the analysis of the data in the research arithmetic mean, standard deviation, independent samples t-test and one-way analysis of variance were used. As a result of the research,

* Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında tamamladığı doktora tezinden üretilmiştir.

Geliş Tarihi: 02.04.2024

Kabul Tarihi: 20.08.2025

Yayın Tarihi: 31.08.2025

Atıf: Aksüt, S. & Ezer, F. (2025). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 670-694. Doi: 10.33437/ksusbıd.1463963

it was determined that social studies teacher candidates' 21st century skills proficiency perceptions and lifelong learning tendencies were at a high level, and there were significant differences according to the university and grade level variable, but there was no significant difference according to the gender variable. Activities planned to be held at the university to develop 21st century skills competency perceptions and lifelong learning tendencies should be planned in line with the interests and needs of prospective teachers, and prospective teachers should be motivated to participate in these activities.

Keywords: 21st century skills, lifelong learning, social studies, pre-service teachers.

GİRİŞ

Bilgi ve teknolojiye yaşanan değişiklikler her alanı olduğu gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Eğitimin bu değişikliklerden etkilenmesi sonucunda bilgiye yüklenen anlam değişmiştir (Dursun, 2022: 78). Önceki yüzyıllarda, insanların çalıştığı alanla ilgili bilgi ve becerilere sahip olması yeterli görülürken bilginin çoğalması ve bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler insanların çeşitli konularda fikir sahibi olması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır (Önür ve Kozikoğlu, 2019: 628-629). Yaşanan gelişmeler neticesinde birey ve toplumların değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme sürecindeki yenilikler bireylerden beklenen rolleri etkilemiş ve değiştirmiştir. Bu değişimlerle birlikte bireylerin bilgiyi üreten ve yaşamında kullanan, eleştirel düşünen, iletişim kuran, girişimci, kararlı vb. niteliklere sahip bireyler olmaları gerekmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018: 3). Bu doğrultuda günümüzde bireylerden yaşanan değişim ve gelişmelere ayak uydurmaları, bilgiye ulaşmaları ve ulaşılan bilgiyi hayatlarında kullanmaları, üretken olmaları ve yaşamlarını devam ettirmeleri için 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler olmaları beklenmektedir (Çiftci vd., 2021: 719).

21. yüzyıl becerileri, bireylerin kendi öz değerlerini koruyarak, günlük, eğitim ve meslek yaşamlarında nitelikli, yeniliklere açık bireyler olmalarını ve bilişsel, duygusal ve davranışsal gelişimlerini sağlayan anahtar becerilerdir (Çopur, 2022: 63). 21. yüzyıl becerileri, bireylerin hayatlarını nitelikli bir şekilde devam ettirebilmeleri, meydana gelen olaylara farklı acılardan çok yönlü bakabilmeleri, yaşanan sorunları daha hızlı ve rahat bir şekilde çözebilmeleri, sosyal yaşamlarında ve meslek hayatlarında başarılı olabilmeleri için ihtiyaç duyulan becerilerdir (Anagün vd., 2016: 163).

21. yüzyıl becerilerinin neler olduğunun belirlenmesi konusunda hazırlanan birçok araştırma, proje ve rapor arasında sunduğu kapsamlı çerçeve ile en yaygın kullanılan ve uluslararası kabul gören 21. Yüzyıl Becerileri için Ortaklık (P21) platformunun hazırladığı “21. Yüzyıl Becerileri” çerçevesidir. P21 platformu öğretmenler, akademisyenler ve iş dünyasındaki liderlerin katkılarıyla öğrencilerin başarılı olması, iş hayatına ve günümüz koşullarına hazırlıklı olmaları için önemli olan bilgi, beceri, uzmanlık, okuryazarlık ve destek sistemlerini tanımlamış ve becerileri sınıflandırarak uluslararası kabul gören kapsamlı bir “21. Yüzyıl Becerileri” çerçevesi oluşturmuştur (Partnership for 21st Century Skills [P21], 2019a: 2). 21. yüzyıl öğrenme çerçevesi ile 21. yüzyılda bütün öğrencilerin hâkim olması beklenen temel konular, akademik içeriğin çok daha iyi anlaşılmasını sağlayan disiplinlerarası temalar, becerilerin kazandırılmasına yönelik destek sistemler açıklanmıştır. Ayrıca 21. yüzyıl beceriler çerçevesi öğrenme ve yenilenme becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri ve yaşam ve kariyer becerilerinden oluşmaktadır (P21, 2019b: 1-2).

İnsanlar sürekli olarak yeni bilgi ve beceriler öğrenir. Öğrenen insanlar zamanla değişir ve gelişir. Zihinde başlayan bu değişim süreci daha sonra davranış ve tutumlara yansır (Güneş ve Deveci, 2021: 157). Öğrenme dinamik bir süreci kapsamaktadır (Güneş, 2015: 7). Öğrenme; formal, informal veya sargın öğrenme yoluyla yaşam boyu devam eder (Gelen, 2017: 16). Bireylerin küreselleşme, ekonomik rekabet, işsizlik ve istihdamla ilgili sorunların artması sonucunda bu sorunlarla baş edilebilmesi, ayrıca kendini tanıması, ilgi ve yeteneklerini geliştirebilmesi için yaşam boyu öğrenmeye ihtiyaç duyulmaktadır (Güçlü, 2020: 126). Yaşam boyu öğrenme, sosyal ve kültürel yaşamdaki değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilmek için çağın ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmış ve ülkelerdeki eğitim seviyesi ve istihdam koşullarının önemli bir göstergesi olmuştur (MEB, 2014: 9).

Yaşam boyu öğrenme, beşikten mezara kadar öğrenmeyi geliştirmeyi amaçlayan ve tüm amaçlı öğrenme aktivitelerini içeren kapsamlı bir yaklaşım (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2001: 2), beşikten mezara kadar tüm öğrenmeleri (örgün, yaygın ve serbest öğrenme) kapsayan, her yerde, her zaman ve her yaşta gerçekleşebilen bir öğrenme (MEB, 2014: 36) olarak tanımlanmaktadır. Yaşam boyu öğrenme kişisel, sosyal, kültürel ve ekonomiyle ilgili bir bakış

acıyla bireylerin ilgi alanlarına göre bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek için yaşamları boyunca örgün, yaygın, hayattan öğrenme sürecindeki faaliyetlere katılmaları ve bu faaliyetlere katılmalarının belgelendirilmesi olarak ifade edilmektedir (Aksoy, 2013: 36).

Günümüzde son derece önemli olan yaşam boyu öğrenme sürecinde bireylerin kişisel gelişimi, toplumsal bütünleşme ve ekonomik büyüme amaçlanmaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2001: 10). Yaşam boyu öğrenme, bireyin gereksinim duyduğu mesleki nitelikleri kazanmasını sağlayacak, kendi yaşam alanlarında öğrenmesini etkinleştirecek, öğrenme merakını geliştirecek, eleştirel düşünen, sorgulayan, katılımcı ve bilinçli vatandaşlar yetiştirmeyi (Kaya, 2014: 86), bireylere örgün eğitim süreci sonunda kendi başlarına eğitimlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan yeterlikleri kazandırmayı (Diker Coşkun ve Demirel, 2012: 110), bireylerin öğrenmek istediği bir konuyu nasıl ve ne şekilde öğreneceğini bilmesini yani bireylerin öğrenmeyi öğrenmelerini, sosyo-kültürel ve mesleki olarak her yaşta gelişmelerini (Sarıgöz, 2020: 22) amaçlamaktadır. Bu bilgilerden hareketle yaşam boyu öğrenme sürecinde gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurabilen, kendi öğrenme sorumluluğunu alan, hedeflerini belirleyebilen, öğrenme sürecini planlayabilen, farklı öğrenme stratejilerini kullanabilen, eleştirel düşünen, problem çözen, yaratıcı, araştırmacı, meraklı, girişimci, öğrenmeye açık ve istekli bireyler yetiştirmenin amaçlandığı söylenebilir.

21. yüzyılda eğitim alanında yaşanan gelişmeler öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerinin değişmesine sebep olmaktadır (Çopur, 2022: 61-62). Eğitim programlarının uygulayıcıları olan öğretmenler, 21. yüzyıl öğrenenlerini yetiştirmektedir. Bu yüzden 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyleri yetiştirebilmek için öncelikle öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine ve mesleki donanıma sahip olmaları gerekmektedir (Çelebi ve Sevinç, 2019: 159; Gürültü vd., 2018: 546; Yalçın İncik, 2020: 1100). Ayrıca bireylere yaşam boyu öğrenme becerilerinin kazandırılması sürecinde rehber konumunda olan öğretmenlerin, hem yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları hem de yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirmeleri gerekmektedir (Syslo, 2004). Bu doğrultuda 21. yüzyılda değişen dünya algısı ile birlikte 21. yüzyıl becerilerine sahip yaşam boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesi sürecinde önemli sorumluluk üstlenen öğretmenlerin de bu becerilere sahip yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları son derece önemlidir.

Bireylere 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması, bireylerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin devamlılığını sağlaması ve bu doğrultuda mesleki gelişimlerinde başarılı olmaları açısından son derece önemlidir (Boe, 2013; Washer, 2007). Bireylerin yaşam boyu öğrenme alışkanlığı kazanmış bireyler olabilmeleri için 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler olmaları gerekmektedir (Kozikoğlu ve Altunova, 2018). Ayrıca öğretmenlerin yaşam boyu eğilimleri arttıkça 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının da artması beklenmektedir (Özdemir, 2022). Alanyazında da belirtildiği üzere, 21. yüzyıl becerilerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimlerini desteklediği, devamlılığını sağladığı ve tamamlayıcısı olduğu aynı zamanda yaşam boyu öğrenme sürecinde 21. yüzyıl becerilerinin geliştiği söylenebilir.

21. yüzyıl değişimlerin hızla yaşandığı ve bu değişimlere ayak uydurmanın bir zorunluluk haline geldiği bir çağ olduğu gibi özellikle 2020 yılında dünyayı etkisi altına alan koronavirüs (coronavirus) olarak bilinen Covid-19 salgını sebebiyle yaşanan gelişmeler birçok alanda ve eğitim alanında etkisini göstermiş ve değişimleri de beraberinde getirmiştir. 21. yüzyılda değişen dünya algısı ile birlikte Türkiye’de ve dünyada eğitime bakış açısının değiştiği, uzaktan eğitim uygulamaları, online eğitimler, telekonferanslar, çevrimiçi öğrenme ortamları ve e-öğrenme içeriklerinin arttığı bir zaman yaşanmaktadır. Bu süre zarfında hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine sahip yaşam boyu öğrenen bireyler olmalarının önemi daha fazla ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla ülkemizin geleceği olan çocukların 21. yüzyıl becerilerine sahip ve öğrenme sürecini yaşam boyu sürdürebilen bireyler olabilmeleri için önemli bir sorumluluk üstlenen sosyal bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adayların 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları ve kendini geliştiren yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları eğitim sistemimizin başarılı olması açısından büyük önem taşımaktadır.

21. yüzyıl becerileri ve yaşam boyu öğrenme ile ilgili alan yazın incelendiğinde farklı ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Fakat bu kavramlar arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmaların (Erdoğan, 2020; Korkmaz, 2019; Kozikoğlu ve Altunova, 2018; Özdemir, 2022; Soruklu, 2022; Yalçın İncik, 2020) sınırlı sayıda olduğu söylenebilir. Ayrıca konu güncel olduğu ve yeni ihtiyaçlara cevap vermesi açısından önemli görüldüğü için bu araştırma ile iki kavram

çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın alt amaçlarını karşılayan araştırma soruları aşağıda yer almaktadır:

1. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ne düzeydedir?
2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları; cinsiyete, üniversiteye ve sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?
4. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri; cinsiyete, üniversiteye, sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, bir olayı, durumu ve bireyi bulunduğu koşullarda olduğu gibi betimlemeyi sağlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2004: 77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim öğretim yılında Adıyaman, Ankara, Balıkesir, Bursa Uludağ, Çukurova, Erzincan Binali Yıldırım, Fırat, Gazi, Kırşehir Ahi Evran, Marmara, Ondokuz Mayıs, Pamukkale, Recep Tayyip Erdoğan, Sivas Cumhuriyet ve Süleyman Demirel Üniversitelerinin Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 2850 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Tabakalı örnekleme yöntemi, evrendeki her bir evren birimi açıkta kalmayıp bir tabakaya ait olacak şekilde alt gruplara bölünerek örneklemin her bir tabakadan ayrı ve bağımsız şekilde seçildiği örnekleme yöntemidir (Can, 2019: 26; Cohen vd., 2018/2021: 216; Gürbüz ve Şahin, 2016: 138-139). Araştırmada örneklem belirlenirken değişken olarak sosyo-ekonomik göstergelere göre belirlenen İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) kullanılmış ve bu sınıflandırma dikkate alınarak evren içinde alt tabakalar oluşturulmuştur. Türkiye'de bölgeler ve illeri arasında ekonomik, sosyal ve kültürel gelişme süreci açısından farklılıklar olduğu görülmektedir (Arı ve Hüyüktepe, 2019: 7; Temiz, 2011: 142). Bu doğrultuda Türkiye'de Bakanlar Kurulunun Kararı (28/08/2002 tarihli ve 2002/4720 sayılı) ile *"bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine uygun karşılaştırılabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması"* tanımlanmıştır. Bu sınıflandırmada 81 il "Düzy 3" olarak, Düzy 3 kapsamında yer alan ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller, bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklüklerine göre gruplandırılan 26 komşu il "Düzy 2" olarak ve Düzy 2'deki komşu illerin gruplandırılması sonucu 12 bölge "Düzy 1" olarak belirtilmiştir (Resmî Gazete, 2002).

Yükseköğretim Kurumundan (YÖK) alınan bilgiye göre 2021-2022 eğitim öğretim yılında Türkiye'de 129 devlet üniversitesi olduğu görülmektedir. Bu devlet üniversiteleri içerisinde Yükseköğretim Program Atlası verilerine göre Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı olan 64 devlet üniversitesi olduğu belirlenmiştir. Bu üniversitelerde 9566 (% 61.01) kadın ve 6113 (% 38.99) erkek olmak üzere toplam 15679 sosyal bilgiler öğretmen adayı öğrenim görmektedir.

Araştırmanın evrenini oluşturan Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı bulunan devlet üniversiteleri İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasındaki Düzy 1'de yer alan bölgelere göre 12 alt

tabakaya ayrılmıştır. Bu bölgelerdeki üniversitelerin isimlerinin yer aldığı bir liste oluşturulmuş, listeye göre bölgelerdeki üniversiteler tek tek kağıtlara yazılarak ayrı torbalara koyulmuş ve her bir torbadan basit seçkisiz örnekleme yoluyla üniversite seçilmiştir. Ayrıca araştırmada belirlenen tabakalardan evren içindeki oranına bakılmaksızın bazı tabakalardan bir üniversite örnekleme alınırken bazı tabakalardan ise iki üniversite örnekleme alınmıştır. Araştırmanın örnekleminde yer alan öğretmen adaylarının bölgelere ve üniversitelere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Örnekleimde yer alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bölgelere ve üniversitelere göre dağılımı*

Düzey 1	Üniversite	Öğretmen Adayı	
		f	%
İstanbul	Marmara	225	7.9
Batı Marmara	Balıkesir	201	7.1
Ege	Pamukkale	209	7.3
Doğu Marmara	Bursa Uludağ	144	5.1
Batı Anadolu	Ankara	206	7.2
	Gazi	217	7.6
Akdeniz	Süleyman Demirel	110	3.9
	Çukurova	160	5.6
Orta Anadolu	Kırşehir Ahi Evran	224	7.9
	Sivas Cumhuriyet	195	6.8
Batı Karadeniz	Ondokuz Mayıs	187	6.6
Doğu Karadeniz	Recep Tayyip Erdoğan	200	7.0
Kuzeydoğu Anadolu	Erzincan Binali Yıldırım	233	8.2
Ortadoğu Anadolu	Fırat	183	6.4
Güneydoğu Anadolu	Adıyaman	156	5.5
Toplam		2850	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmanın örneklemini 2850 sosyal bilgiler öğretmen adayının oluşturduğu belirlenmiştir. Örnekleimde Batı Anadolu, Akdeniz ve Orta Anadolu bölgelerinde ikişer üniversite yer alırken, diğer bölgelerden birer üniversite yer almaktadır. Araştırmanın örnekleminde yer alan öğretmen adaylarının cinsiyete ve sınıf düzeyine göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyete ve sınıf düzeyine göre dağılımı*

Üniversite	Cinsiyet				Sınıf Düzeyi							
	Kadın		Erkek		1. sınıf		2. sınıf		3. sınıf		4. sınıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Adıyaman	116	74.4	40	25.6	37	23.7	36	23.1	42	26.9	41	26.3
Ankara	140	68.0	66	32.0	48	23.3	57	27.7	53	25.7	48	23.3
Balıkesir	135	67.2	66	32.8	44	21.9	47	23.4	56	27.9	54	26.9
Bursa Uludağ	103	71.5	41	28.5	39	27.1	42	29.2	35	24.3	28	19.4
Çukurova	107	66.9	53	33.1	34	21.3	47	29.4	40	25.0	39	24.4
Erzincan Binali Yıldırım	165	70.8	68	29.2	41	17.6	69	29.6	59	25.3	64	27.5
Fırat	119	65.0	64	35.0	45	24.6	46	25.1	44	24.0	48	26.2
Gazi	150	69.1	67	30.9	58	26.7	67	30.9	55	25.3	37	17.1
Kırşehir Ahi Evran	157	70.1	67	29.9	46	20.5	53	23.7	58	25.9	67	29.9
Marmara	153	68.0	72	32.0	63	28.0	60	26.7	54	24.0	48	21.3
Ondokuz Mayıs	129	69.0	58	31.0	45	24.1	46	24.6	49	26.2	47	25.1
Pamukkale	138	66.0	71	34.0	44	21.1	51	24.4	47	22.5	67	32.1
Recep Tayyip Erdoğan	139	69.5	61	30.5	42	21.0	58	29.0	40	20.0	60	30.0
Sivas Cumhuriyet	140	71.8	55	28.2	42	21.5	40	20.5	48	24.6	65	33.3
Süleyman Demirel	71	64.5	39	35.5	30	27.3	28	25.5	26	23.6	26	23.6
Toplam	1962	68.8	888	31.2	658	23.1	747	26.2	706	24.8	739	25.9

Tablo 2’de belirtilen üniversitelerde 1. sınıfta öğrenim gören 658 (% 23.1), 2. sınıfta öğrenim gören 747 (% 26.2), 3. sınıfta öğrenim gören 706 (% 24.8), 4. sınıfta öğrenim gören 739 (% 25.9) öğretmen adayının araştırmaya katıldığı belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 1962’sini (% 68.8) kadın öğretmen adayları ve 888’ini (% 31.2) erkek öğretmen adayları olmak üzere toplam 2850 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanması için “Kişisel Bilgi Formu”, “21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları Ölçeği” ve “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, demografik özelliklerine ilişkin bilgi toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından kişisel bilgi formu (cinsiyet, üniversite, sınıf düzeyi vb.) hazırlanmıştır.

Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algılarının belirlenmesi amacıyla geliştirilen “21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları Ölçeği (21YBYAÖ)” kullanılmıştır (Aksüt, 2023: 156-199). Ölçek öğrenme ve yenilenme becerileri (18 değişken), yaşam ve kariyer becerileri (15 değişken) ve bilgi, medya ve teknoloji becerileri (11 değişken) olmak üzere 3 alt faktörden ve 44 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin açıklanan toplam varyansı %64.43 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin 44 maddeden oluşan 3 faktörlü yapısını test etmek için birinci ve ikinci düzey DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2/sd= 5.04$, RMSEA= .041, CFI= .91, TLI= .91, SRMR= .042) birlikte değerlendirildiğinde, önerilen modellerin veri ile desteklendiği ve doğrulandığı belirlenmiştir. AFA örneklem grubuna ilişkin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı ölçeğin toplam puanı, birinci, ikinci ve üçüncü faktör için .96 olarak hesaplanırken, DFA örneklem grubuna ilişkin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı ölçeğin toplam puanı için .91, birinci faktör için .90, ikinci faktör için .94, üçüncü faktör için .84 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test analizi sonucunda korelasyon katsayısı ölçeğin toplam puanı için .93, birinci faktör için .94, ikinci faktör için .83, üçüncü faktör için .94 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin iç tutarlığının yüksek olduğunu ve kararlı bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği (YBÖEÖ)” kullanılmıştır (Aksüt, 2023: 199-230). Ölçek kararlılık ve merak (18 değişken), öğrenmeyi düzenleme (12 değişken) ve motivasyon (10 değişken) olmak üzere 3 alt faktörden ve 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki faktörlerin, toplam varyansın %74.80’ini açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğin 3 faktörden ve 40 maddeden oluşan yapısının doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek amacıyla birinci ve ikinci düzey DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2/sd= 3.24$, RMSEA= .035, CFI= .92, TLI= .92, SRMR= .034) birlikte değerlendirildiğinde, önerilen modellerin veri ile desteklendiği ve doğrulandığı belirlenmiştir. AFA örneklem grubuna ilişkin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı ölçeğin toplam puanı için .96, birinci faktör için .98, ikinci faktör için .97, üçüncü faktör için .96 olarak hesaplanırken, DFA örneklem grubuna ilişkin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı ölçeğin toplam puanı için .91, birinci faktör için .89, ikinci faktör için .88, üçüncü faktör için .79 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test analizi sonucunda korelasyon katsayısı ölçeğin toplam puanı için .94, birinci faktör için .93, ikinci faktör için .92, üçüncü faktör için .88 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin güvenirliğinin yüksek olduğunu ve kararlı bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Araştırma Süreci

Araştırmada Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’ndan (21/12/2020 tarihli 430871 sayılı kararı) izin alındıktan sonra Fırat Üniversitesi tarafından veri toplama sürecinin yürütülebilmesi için belirlenen üniversitelerinden gerekli izinler alınmıştır. İzinler alındıktan sonra veri toplama sürecinin yürütüleceği üniversitelerin Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanları ile görüşülerek araştırmanın konusu, amacı, veri toplama sürecinin nasıl yapılacağı ve ne kadar sürede tamamlanacağı hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca verilerin toplanacağı uygun gün ve saatler belirlenmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirildiği 2021-2022 eğitim öğretim yılının güz döneminde yaşanan Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime geçilmesiyle araştırmacı örnekleme yer alan 15 üniversitede veri toplama sürecini kendisi yönetmiştir. Verilerin toplanması için araştırmacı uygulamanın yapılacağı üniversitelere belirlenen günler de gitmiş ve veri toplama sürecini yönetmiştir.

Uygulamaların dersler aksatılmayacak şekilde yapılabilmesi için uygun ders saatleri belirlenip dersin sorumlu hocalarından gerekli izinler alınarak veri toplama aşaması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama işlemi son derece önemli olduğu için veri toplama aracının tanıtıldığı, araştırmanın niçin yapıldığı, öğrencilerin katkılarının önemli olduğu, araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı ve verilen yanıtların bilimsel amaçla kullanılacağı hakkında açıklamaların yer aldığı bir yönerge hazırlanmıştır. Verilerin toplanması yaklaşık olarak üç aylık sürede tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri bilgisayara aktarılarak bilgisayar tabanlı nicel veri analiz paket programı olan SPSS 26.0 (IBM Corporation, 2021) versiyonu ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde öncelikle veri setinde eksik ve hatalı doldurulan 71 veri analiz dışında bırakılmıştır. Araştırmada ölçüm verilerinin normallik varsayımlarının test edilmesi için Kolmogorov-Smirnov testi, merkezi eğilim ölçüleri, çarpıklık ve basıklık katsayıları, frekans dağılımları, gövde ve yaprak grafikleri, kutu grafikleri, histogramlar ve uç değerler incelenmiş ve ölçüm verilerinin normal dağılım varsayımlarını sağlandığı belirlendiği için verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Varyansların homojenliği ise Levene testi değerlendirilmiştir.

Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları (21YBYA) düzeyleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri (YBÖE) düzeylerini belirlemek için aritmetik ortalama ve standart sapma istatistikleri kullanılmıştır. Araştırmada 21YBYAÖ ve YBÖEÖ'deki maddelerin gerçekleşme düzeylerini belirlemek amacıyla "tamamen katılıyorum= 5", "katılıyorum= 4", "kararsızım= 3", "katılmıyorum= 2", "hiç katılmıyorum= 1" dereceleri kullanılmıştır.

Araştırmada öğretmen adaylarının 21YBYA ile YBÖE üzerinde; cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testi, iki farklı bağımsız örneklem grubunun ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesinde kullanılan bir testtir (Büyüköztürk vd., 2020: 145; Can, 2019: 115; Ekiz, 2020: 158; Gürbüz ve Şahin, 2016: 234; İslamoğlu ve Alnıaçık, 2019: 313; Pallant, 2015/2016: 265). Cohen'in d değeri, .02 düzeyindeki değer küçük, .05 düzeyindeki değer orta ve .08 düzeyindeki değer büyük etki değerini göstermektedir (Cohen, 1988).

Araştırmada öğretmen adaylarının 21YBYA ile YBÖE üzerinde; üniversite ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi, ikiden daha fazla sayıda bağımsız örneklem grubunun ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesinde kullanılan bir testtir (Bursal, 2019: 85; Büyüköztürk vd., 2020: 165; Can, 2019: 147; Gürbüz ve Şahin, 2016: 240; İslamoğlu ve Alnıaçık, 2019: 323; Öztürk, 2006: 132; Pallant, 2015/2016: 277; Sönmez Çakır, 2020: 18). Gruplar arasında anlamlı farkın olduğu durumlarda, farklılığın hangi ortalamalar arasında olduğunu tespit etmek için ikili karşılaştırmalar yapılmaktadır. Bu ikili karşılaştırmaları yapmayı sağlayan teknikler çoklu karşılaştırma (post-hoc) testleridir (Bursal, 2019: 86; Büyüköztürk vd., 2020: 168; Can, 2019: 148; İslamoğlu ve Alnıaçık, 2019: 328-329; Öztürk, 2006: 135; Sönmez Çakır, 2020: 17; Tabachnick ve Fidell, 2013/2020: 52). Belirlenen farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını belirlemek için grupların varyansların eşit olduğu durumlarda Scheffe, Tukey, Bonferroni ve LSD (Least Significant Difference) testleri (Gürbüz ve Şahin, 2016: 241); grupların varyansların eşit olmadığı durumlarda ise Tamhane's T2, Dunnett's T3, Games-Howell ve Dunnett's C testleri (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2019: 329; Sönmez Çakır, 2020: 17-18) kullanılmaktadır. Etki büyüklüğünü belirlemek amacıyla kullanılan eta-kare katsayısı (η^2), .01 düzeyindeki değer küçük, .06 düzeyindeki değer orta ve .14 düzeyindeki değer büyük etki değerini göstermektedir (Green ve Salkind, 2005).

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının 21YBYA düzeyleri incelenmiş ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. 21YBYAÖ'ne ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	$\bar{X}$	SS
21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları	4.04	.55
1. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	4.01	.62
2. Yaşam ve Kariyer Becerileri	4.09	.68
3. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	4.01	.62

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının 21YBYAÖ'nün toplam puan ortalamasının $\bar{X}$ = 4.04, öğrenme ve yenilenme becerileri (ÖYB) boyut puan ortalamasının $\bar{X}$ = 4.01, yaşam ve kariyer becerileri (YKB) boyut puan ortalamasının $\bar{X}$ = 4.09 ve bilgi, medya ve teknoloji becerileri (BMTB) boyut puan ortalamasının $\bar{X}$ = 4.01 olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının 21YBYAÖ'nün toplam puanı ile alt boyutlarının “katılıyorum” düzeyinde olduğu söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının, 21YBYA'nın cinsiyet değişkenine göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. 21YBYA'nın cinsiyete göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Levene Testi		Sd	t	P	η^2
					F	P				
21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları	Kadın	1962	4.04	.55	.245	.621	2848	.557	.578	-
	Erkek	888	4.03	.55						
1. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Kadın	1962	4.02	.62	.385	.535	2848	.674	.500	-
	Erkek	888	4.00	.62						
2. Yaşam ve Kariyer Becerileri	Kadın	1962	4.09	.68	.001	.980	2848	.700	.484	-
	Erkek	888	4.07	.68						
3. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Kadın	1962	4.01	.62	1.585	.208	2848	-.157	.875	-
	Erkek	888	4.01	.63						

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının 21YBYAÖ'nün [$t_{(2848)} = .557$; $p > .05$] toplam puanı ile ÖYB [$t_{(2848)} = .674$; $p > .05$], YKB [$t_{(2848)} = .700$; $p > .05$] ve BMTB [$t_{(2848)} = -.157$; $p > .05$] alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu durumda kadın ve erkek öğretmen adaylarının benzer 21YBYA düzeylerine sahip oldukları ifade edilebilir.

Öğretmen adaylarının, 21YBYA'nın üniversite değişkenine göre ANOVA sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. 21YBYA'nın üniversiteye göre ANOVA sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Üniversite	N	$\bar{X}$	Ss	VK	KT	Sd	K.O	F	P	Fark	η^2
21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları	A. Adıyaman	156	4.02	.49	G. arası	16.261	14	1.162	3.850	.000**		.019
	B. Ankara	206	4.01	.59	G. içi	855.386	2835	.302				
	C. Balıkesir	201	4.01	.60	Toplam	871.647	2849					
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.96	.57							K>A ^{G, D}	
	D. Çukurova	160	4.07	.49							K>B ^{G, D}	
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.92	.58							K>C ^{G, D}	
	F. Fırat	183	4.04	.56							K>Ç ^{G, D}	
	G. Gazi	217	4.03	.59							K>E ^{G, D}	
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.06	.56							K>G ^{G, D}	
	H. Marmara	225	4.06	.47							K>H ^{G, D}	
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.14	.49							K>J ^{G, D}	
	İ. Pamukkale	209	4.09	.56							K>L ^{G, D}	
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.96	.62							I>E ^{G, D}	

	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.21	.45							I>L ^{G, D}
	L. Süleyman Demirel	110	3.91	.58							
1.Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	A. Adıyaman	156	3.93	.57	G. arası	15.442	14	1.103	2.935	.000**	.014
	B. Ankara	206	4.00	.65	G. içi	1065.540	2835	.376			
	C. Balıkesir	201	3.99	.67	Toplam	1080.982	2849				
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.93	.63							
	D. Çukurova	160	4.05	.56							K>A ^{G, D}
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.96	.64							K>B ^{G, D}
	F. Fırat	183	4.00	.64							K>C ^{G, D}
	G. Gazi	217	4.00	.65							K>Ç ^{G, D}
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.04	.61							K>E ^{G, D}
	H. Marmara	225	4.04	.55							K>F ^{G, D}
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.11	.58							K>G ^{G, D}
	İ. Pamukkale	209	4.03	.61							K>J ^{G, D}
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.95	.67							K>L ^{G, D}
	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.21	.53							
	L. Süleyman Demirel	110	3.88	.61							
2. Yaşam ve Kariyer Becerileri	A. Adıyaman	156	4.18	.65	G. arası	21.487	14	1.535	3.342	.000**	.016
	B. Ankara	206	4.07	.72	G. içi	1302.037	2835	.459			
	C. Balıkesir	201	4.04	.70	Toplam	1323.523	2849				
	Ç. Bursa Uludağ	144	4.00	.73							
	D. Çukurova	160	4.10	.59							
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.92	.72							A>E ^{G, D}
	F. Fırat	183	4.06	.69							K>C ^{G, D}
	G. Gazi	217	4.09	.72							K>Ç ^{G, D}
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.10	.66							K>E ^{G, D}
	H. Marmara	225	4.11	.62							K>J ^{G, D}
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.17	.61							K>L ^{G, D}
	İ. Pamukkale	209	4.16	.69							I>E ^{G, D}
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	4.02	.75							İ>E ^{G, D}
	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.27	.57							
	L. Süleyman Demirel	110	3.97	.74							
3. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	A. Adıyaman	156	3.94	.60	G. arası	20.755	14	1.482	3.861	.000**	.019
	B. Ankara	206	3.96	.67	G. içi	1088.634	2835	.384			
	C. Balıkesir	201	3.97	.68	Toplam	1109.389	2849				
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.96	.58							
	D. Çukurova	160	4.07	.58							K>E ^{G, D}
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.87	.64							K>J ^{G, D}
	F. Fırat	183	4.08	.64							K>L ^{G, D}
	G. Gazi	217	4.01	.65							I>A ^{G, D}
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.04	.62							I>E ^{G, D}
	H. Marmara	225	4.02	.59							I>J ^{G, D}
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.16	.56							I>L ^{G, D}
	İ. Pamukkale	209	4.08	.61							İ>E ^{G, D}
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.91	.66							
	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.14	.52							
	L. Süleyman Demirel	110	3.88	.65							

**p<.01

Öğretmen adaylarının üniversite değişkenine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, ÖYB [$F_{(14-2835)} = 2.935$; $p<.01$], YKB [$F_{(14-2835)} = 3.342$; $p<.01$] ve BMTB [$F_{(14-2835)} = 3.861$; $p<.01$] alt boyutları ile 21YBYAÖ [$F_{(14-2835)} = 3.850$; $p<.01$] genelinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Levene testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, ÖYB (LF=

2.769; $p < .05$), YKB (LF= 4.960; $p < .05$) ve BMTB (LF= 2.418; $p < .05$) alt boyutlarında ve 21YBYAÖ (LF= 4.479; $p < .05$) genelinde varyanslar homojen bir dağılım göstermemektedir. Bu doğrultuda Games-Howell ve Dunnett's C çoklu karşılaştırma testleri tercih edilmiştir.

ÖYB boyutu değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.21$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.93$), Ankara ($\bar{X}=4.00$), Balıkesir ($\bar{X}=3.99$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.93$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.96$), Fırat ($\bar{X}=4.00$), Gazi ($\bar{X}=4.00$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.95$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.88$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .014$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

YKB boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Adıyaman Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.18$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.92$) öğrenciler arasında, Adıyaman Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.17$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.92$) öğrenciler arasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Pamukkale Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.16$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.92$) öğrenciler arasında, Pamukkale Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.27$) öğrenciler ile Balıkesir ($\bar{X}=4.04$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=4.00$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.92$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=4.02$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.97$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Eta kare kullanılarak hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = .016$) belirlenen farkın küçük düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

BMTB boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.16$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.94$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.87$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.91$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.88$) öğrenciler arasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Pamukkale Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.08$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.87$) öğrenciler arasında, Pamukkale Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.14$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.87$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.91$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.88$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .019$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

21YBYAÖ toplam puanı incelendiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.14$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.92$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.91$) öğrenciler arasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.21$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=4.02$), Ankara ($\bar{X}=4.01$), Balıkesir ($\bar{X}=4.01$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.96$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.92$), Gazi ($\bar{X}=4.03$), Marmara ($\bar{X}=4.06$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.96$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.91$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine farklılık olduğu bulunmuştur. Hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = .019$) belirlenen farkın küçük düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

Öğretmen adaylarının, 21YBYA'nın sınıf düzeyi değişkenine göre ANOVA sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. 21YBYA'nın sınıf düzeyine göre ANOVA sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss	VK	KT	Sd	K.O	F	P	Fark	η^2
21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları	A. 1. sınıf	658	3.94	.60	G. arası	29.972	3	9.991	33.782	.000**	C>A, B ^{G, D} D>A, B, C ^{G, D}	.034
	B. 2. sınıf	747	3.94	.58	G. içi	841.674	2846	.296				
	C. 3. sınıf	706	4.10	.51	Toplam	871.647	2849					
	D. 4. sınıf	739	4.17	.48								
1.Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	A. 1. sınıf	658	3.91	.65	G. arası	29.195	3	9.732	26.332	.000**	C>A, B ^{G, D} D>A, B ^{G, D}	.027
	B. 2. sınıf	747	3.92	.65	G. içi	1051.788	2846	.370				
	C. 3. sınıf	706	4.09	.57	Toplam	1080.982	2849					

	D. 4. sınıf	739	4.13	.55								
2. Yaşam ve Kariyer Becerileri	A. 1. sınıf	658	3.99	.76	G. arası	36.927	3	12.309	27.228	.000**		.028
	B. 2. sınıf	747	3.96	.71	G. içi	1286.596	2846	.452			C>A, B ^{G, D}	
	C. 3. sınıf	706	4.16	.64	Toplam	1323.523	2849				D>A, B, C ^{G, D}	
	D. 4. sınıf	739	4.23	.58								
3. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	A. 1. sınıf	658	3.91	.68	G. arası	24.007	3	8.002	20.983	.000**		.022
	B. 2. sınıf	747	3.93	.65	G. içi	1085.382	2846	.381			C>A, B ^{G, D}	
	C. 3. sınıf	706	4.04	.59	Toplam	1109.389	2849				D>A, B, C ^{G, D}	
	D. 4. sınıf	739	4.14	.55								

**p<.01

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre ÖYB [$F_{(3-2846)} = 26.332$; $p<.01$], YKB [$F_{(3-2846)} = 27.228$; $p<.01$] ve BMTB [$F_{(3-2846)} = 20.983$; $p<.01$] alt boyutları ile 21YBYAÖ [$F_{(3-2846)} = 33.782$; $p<.01$] genelinde anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Levene testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, ÖYB (LF= 18.176; $p<.05$), YKB (LF= 40.342; $p<.05$) ve BMTB (LF= 18.416; $p<.05$) alt boyutlarında ve 21YBYAÖ (LF= 27.448; $p<.05$) genelinde varyansların homojen bir dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda anlamlı farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla Games-Howell ve Dunnett's C testleri kullanılmıştır.

ÖYB boyutu değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=4.09$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.91$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.92$) öğrenciler arasında, 3. Sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=4.13$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.91$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.92$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .027$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. YKB boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=4.16$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.99$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.96$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=4.23$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.99$), 2. sınıf ($\bar{X}=3.96$) ve 3. sınıftaki ($\bar{X}=4.16$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Hesaplanan etki değerinin ($\eta^2 = .028$) küçük düzeyde etkiye sahip olduğu görülmüştür. BMTB boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=4.04$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.91$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.93$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=4.14$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.91$), 2. sınıf ($\bar{X}=3.93$) ve 3. sınıftaki ($\bar{X}=4.04$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .022$) etkiye sahip anlamlı bir fark saptanmıştır. 21YBYAÖ toplam puanı incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=4.10$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.94$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.94$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=4.17$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.94$), 2. sınıf ($\bar{X}=3.94$) ve 3. sınıftaki ($\bar{X}=4.10$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .034$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının YBÖE düzeyleri incelenmiş ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. YBÖEÖ'ne ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	$\bar{x}$	ss
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	3.91	.62
1. Kararlılık ve Merak	3.84	.81
2. Öğrenmeyi Düzenleme	3.85	.64
3. Motivasyon	4.10	.72

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının YBÖEÖ'nün toplam puan ortalamasının $\bar{X}= 3.91$, kararlılık ve merak (KM) boyut puan ortalamasının $\bar{X}= 3.84$, öğrenmeyi düzenleme (ÖD) boyut puan ortalamasının $\bar{X}= 3.85$ ve motivasyon (Mot.) boyut puan ortalamasının $\bar{X}= 4.10$ olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının YBÖEÖ'nün toplam puanı ile alt boyutlarının "katılıyorum" düzeyinde olduğu söylenebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının, YBÖE'nin cinsiyet değişkenine göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. YBÖE'nin cinsiyete göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Levene Testi		Sd	t	P	η^2
					F	P				
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	Kadın	1962	3.90	.62	.121	.728	2848	-.694	.488	-
	Erkek	888	3.92	.62						
1. Kararlılık ve Merak	Kadın	1962	3.82	.81	.024	.877	2848	-1.599	.110	-
	Erkek	888	3.88	.82						
2. Öğrenmeyi Düzenleme	Kadın	1962	3.85	.64	.053	.818	2848	-.260	.795	-
	Erkek	888	3.85	.63						
3. Motivasyon	Kadın	1962	4.11	.72	.247	.619	2848	1.144	.253	-
	Erkek	888	4.07	.71						

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmen adaylarının YBÖEÖ [$t_{(2848)} = -.694$; $p > .05$] toplam puanı ile KM [$t_{(2848)} = -1.599$; $p > .05$], ÖD [$t_{(2848)} = -.260$; $p > .05$] ve Mot. [$t_{(2848)} = 1.144$; $p > .05$] boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür. Bu durumda kadın ve erkek öğretmen adaylarının benzer YBÖE düzeylerine sahip oldukları ifade edilebilir.

Öğretmen adaylarının, YBÖE'nin üniversite değişkenine göre ANOVA sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. YBÖE'nin üniversiteye göre ANOVA sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Üniversite	N	$\bar{X}$	Ss	VK	KT	Sd	K.O	F	P	Fark	η^2
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	A. Adıyaman	156	3.78	.62	G. arası	35.522	14	2.537	6.838	.000**		.033
	B. Ankara	206	3.83	.57	G. içi	1051.939	2835	.371				
	C. Balıkesir	201	3.86	.65	Toplam	1087.461	2849					
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.79	.67							D>A, E, L ^G , D	
	D. Çukurova	160	4.03	.57							F>L ^{G, D}	
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.76	.60							G>E, L ^{G, D}	
	F. Fırat	183	3.95	.62							Ğ>A, E, L ^G , D	
	G. Gazi	217	4.00	.61								
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.01	.61							I>A, E, L ^{G, D}	
	H. Marmara	225	3.90	.57							K>A, B, C, Ç, E, H, İ, J, L ^{G, D}	
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.02	.58								
	İ. Pamukkale	209	3.90	.65								
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.86	.69								
	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.13	.53								
1. Kararlılık ve Merak	L. Süleyman Demirel	110	3.68	.60								.060
	A. Adıyaman	156	3.66	.76	G. arası	113.118	14	8.080	12.990	.000**	D>A, B,	
	B. Ankara	206	3.59	.71	G. içi	1763.457	2835	.622			C, Ç, E, H, İ, L ^{G, D}	
	C. Balıkesir	201	3.68	.78	Toplam	1876.575	2849				F>B, E, L ^{G, D}	
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.72	.77							G>A, B, C, Ç, E, H, İ, L ^{G, D}	
	D. Çukurova	160	4.11	.80							Ğ>A, B, C, Ç, E, H, İ, L ^{G, D}	
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.56	.71							I>A, B, C, E, H, L ^{G, D}	
	F. Fırat	183	3.96	.87							J>B, E ^{G, D}	
	G. Gazi	217	4.07	.87							K>A, B, C, Ç, E, H, İ, L ^{G, D}	
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.06	.86								
	H. Marmara	225	3.74	.70								
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.00	.83								
	İ. Pamukkale	209	3.79	.75								
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.87	.88								

	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.14	.80								
	L. Süleyman Demirel	110	3.61	.68								
2. Öğrenmeyi Düzenleme	A. Adıyaman	156	3.80	.62	G. arası	21.860	14	1.561	3.919	.000**		.019
	B. Ankara	206	3.82	.62	G. içi	1129.453	2835	.398				
	C. Balıkesir	201	3.82	.66	Toplam	1151.313	2849					Ğ>L ^{G, D}
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.77	.65								I>E ^{G, D}
	D. Çukurova	160	3.90	.59								I>L ^{G, D}
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	3.75	.64								İ>L ^{G, D}
	F. Fırat	183	3.88	.63								K>A ^{G, D}
	G. Gazi	217	3.85	.63								K>B ^{G, D}
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	3.89	.66								K>C ^{G, D}
	H. Marmara	225	3.83	.61								K>Ç ^{G, D}
	I. Ondokuz Mayıs	187	3.98	.60								K>E ^{G, D}
	İ. Pamukkale	209	3.92	.65								K>H ^{G, D}
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.77	.70								K>J ^{G, D}
	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.04	.57								K>L ^{G, D}
	L. Süleyman Demirel	110	3.64	.61								
3. Motivasyon	A. Adıyaman	156	3.99	.70	G. arası	38.973	14	2.784	5.555	.000**		.027
	B. Ankara	206	4.27	.75	G. içi	1420.820	2835	.501				
	C. Balıkesir	201	4.26	.78	Toplam	1459.793	2849					
	Ç. Bursa Uludağ	144	3.96	.73								
	D. Çukurova	160	4.03	.59								B>A, Ç, D, J, L ^{G, D}
	E. Erzincan Binali Yıldırım	233	4.15	.77								
	F. Fırat	183	4.03	.70								C>A, Ç, J, L ^{G, D}
	G. Gazi	217	4.04	.75								E>L ^{G, D}
	Ğ. Kırşehir Ahi Evran	224	4.06	.69								
	H. Marmara	225	4.27	.70								H>A, Ç, D, F, J, L ^{G, D}
	I. Ondokuz Mayıs	187	4.09	.63								K>J, L ^{G, D}
	İ. Pamukkale	209	4.07	.70								
	J. Recep Tayyip Erdoğan	200	3.95	.75								
	K. Sivas Cumhuriyet	195	4.21	.62								
	L. Süleyman Demirel	110	3.85	.69								

**p<.01

Tablo 9 incelendiğinde, öğretmen adaylarının üniversite değişkenine göre KM [$F_{(14-2835)} = 12.990$; $p<.01$], ÖD [$F_{(14-2835)} = 3.919$; $p<.01$] ve Mot. [$F_{(14-2835)} = 5.555$; $p<.01$] alt boyutları ile YBÖEÖ [$F_{(14-2835)} = 6.838$; $p<.01$] genelinde anlamlı farklılık görülmüştür. Bu farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Levene testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, KM (LF= 7.013; $p<.05$), ÖD (LF= 2.098; $p<.05$) ve Mot. (LF= 4.474; $p<.05$) alt boyutlarında ve YBÖEÖ (LF= 2.347; $p<.05$) genelinde varyanslar homojen bir dağılım göstermemektedir. Bu doğrultuda Games-Howell ve Dunnett's C çoklu karşılaştırma testleri tercih edilmiştir.

Kararlılık ve merak boyutu değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Çukurova Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.11$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.66$), Ankara ($\bar{X}=3.59$), Balıkesir ($\bar{X}=3.68$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.372$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.56$), Marmara ($\bar{X}=3.74$), Pamukkale ($\bar{X}=3.79$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.61$) öğrenciler arasında, Çukurova Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Fırat Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.96$) öğrenciler ile Ankara ($\bar{X}=3.59$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.56$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.61$) öğrenciler arasında, Fırat Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Gazi Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.07$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.66$), Ankara ($\bar{X}=3.59$), Balıkesir ($\bar{X}=3.68$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.372$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.56$), Marmara ($\bar{X}=3.74$), Pamukkale ($\bar{X}=3.79$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.61$) öğrenciler arasında, Gazi Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Kırşehir Ahi Evran

Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.06$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.66$), Ankara ($\bar{X}=3.59$), Balıkesir ($\bar{X}=3.68$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.72$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.56$), Marmara ($\bar{X}=3.74$), Pamukkale ($\bar{X}=3.79$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.61$) öğrenciler arasında, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.00$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.66$), Ankara ($\bar{X}=3.59$), Balıkesir ($\bar{X}=3.68$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.56$), Marmara ($\bar{X}=3.74$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.61$) öğrenciler arasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.87$) öğrenciler ile Ankara ($\bar{X}=3.59$) ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.56$) öğrenciler arasında, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.14$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.66$), Ankara ($\bar{X}=3.59$), Balıkesir ($\bar{X}=3.68$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.72$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.56$), Marmara ($\bar{X}=3.74$), Pamukkale ($\bar{X}=3.79$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.61$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine orta düzeyde ($\eta^2 = .060$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Öğrenmeyi düzenleme boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.89$) öğrenciler ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.64$) öğrenciler arasında, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.98$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.75$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.64$) öğrenciler arasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Pamukkale Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.92$) öğrenciler ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.64$) öğrenciler arasında, Pamukkale Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.04$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.80$), Ankara ($\bar{X}=3.82$), Balıkesir ($\bar{X}=3.82$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.77$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.75$), Marmara ($\bar{X}=3.83$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.77$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.64$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .019$) etkiye sahip anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

Motivasyon boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Ankara Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.27$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.99$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.96$), Çukurova ($\bar{X}=4.03$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.95$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.85$) öğrenciler arasında, Ankara Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Balıkesir Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.26$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.99$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.96$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.95$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.85$) öğrenciler arasında, Balıkesir Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.15$) öğrenciler ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.85$) öğrenciler arasında, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Marmara Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.27$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.99$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.96$), Çukurova ($\bar{X}=4.03$), Fırat ($\bar{X}=4.03$), Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.95$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.85$) öğrenciler arasında, Marmara Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.21$) öğrenciler ile Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.95$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.85$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine anlamlı fark saptanmıştır. Hesaplanan etki değerinin ($\eta^2 = .027$) küçük düzeyde etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

YBÖEÖ toplam puanı incelendiğinde, öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre Çukurova Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.03$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.78$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.76$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.68$) öğrenciler arasında, Çukurova Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Fırat Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.95$) öğrenciler ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.68$) öğrenciler arasında, Fırat Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Gazi Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.00$) öğrenciler ile Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.76$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.68$) öğrenciler arasında, Gazi Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.01$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.78$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.76$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.68$) öğrenciler arasında, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.02$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.78$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.76$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.68$) öğrenciler arasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=4.13$) öğrenciler ile Adıyaman ($\bar{X}=3.78$), Ankara ($\bar{X}=3.83$), Balıkesir ($\bar{X}=3.86$), Bursa Uludağ ($\bar{X}=3.79$), Erzincan Binali Yıldırım ($\bar{X}=3.76$), Marmara ($\bar{X}=3.90$), Pamukkale ($\bar{X}=3.90$),

Recep Tayyip Erdoğan ($\bar{X}=3.86$) ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki ($\bar{X}=3.68$) öğrenciler arasında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .033$) etkiye sahip anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının, YBÖE'nin sınıf düzeyi değişkenine göre ANOVA sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. YBÖE'nin sınıf düzeyine göre ANOVA sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss	VK	KT	Sd	K.O	F	P	Fark	η^2
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	A. 1. sınıf	658	3.77	.63	G. arası	31.493	3	10.498	28.293	.000**		.029
	B. 2. sınıf	747	3.85	.63	G. içi	1055.968	2846	.371			C>A, B ^{G, D}	
	C. 3. sınıf	706	3.94	.59	Toplam	1087.461	2849				D>A, B, C ^{G, D}	
	D. 4. sınıf	739	4.05	.59								
1. Kararlılık ve Merak	A. 1. sınıf	658	3.70	.83	G. arası	30.278	3	10.093	15.558	.000**		.016
	B. 2. sınıf	747	3.82	.80	G. içi	1846.297	2846	.649			B>A ^{G, D}	
	C. 3. sınıf	706	3.84	.80	Toplam	1876.575	2849				C>A ^{G, D}	
	D. 4. sınıf	739	3.99	.78							D>A, B, C ^{G, D}	
2. Öğrenmeyi Düzenleme	A. 1. sınıf	658	3.73	.65	G. arası	35.130	3	11.710	29.858	.000**		.031
	B. 2. sınıf	747	3.75	.66	G. içi	1116.183	2846	.392			C>A, B ^{G, D}	
	C. 3. sınıf	706	3.92	.61	Toplam	1151.313	2849				D>A, B ^{G, D}	
	D. 4. sınıf	739	3.99	.60								
3. Motivasyon	A. 1. sınıf	658	3.96	.76	G. arası	36.179	3	12.060	24.109	.000**		.025
	B. 2. sınıf	747	4.02	.74	G. içi	1423.614	2846	.500			C>A, B ^{G, D}	
	C. 3. sınıf	706	4.16	.68	Toplam	1459.793	2849				D>A, B ^{G, D}	
	D. 4. sınıf	739	4.24	.65								

**p<.01

Tablo 10'da sunulan analiz sonuçları değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre KM [$F_{(3-2846)} = 15.558$; $p<.01$], ÖD [$F_{(3-2846)} = 29.858$; $p<.01$] ve Mot. [$F_{(3-2846)} = 24.109$; $p<.01$] alt boyutları ile YBÖEÖ [$F_{(3-2846)} = 28.293$; $p<.01$] genelinde anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Levene testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, KM (LF= 5.361; $p<.05$), ÖD (LF= 16.537; $p<.05$) ve Mot. (LF= 11.494; $p<.05$) alt boyutlarında ve YBÖEÖ (LF= 3.105; $p<.05$) genelinde varyansların homojen bir dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda anlamlı farklılığın kaynağını tespit etmek için Games-Howell ve Dunnett's C testleri kullanılmıştır.

Kararlılık ve merak boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 2. sınıf ($\bar{X}=3.82$) ile 1. sınıftaki ($\bar{X}=3.70$) öğrenciler arasında, 2. sınıftaki öğrenciler lehine; 3. sınıf ($\bar{X}=3.84$) ile 1. sınıftaki ($\bar{X}=3.70$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=3.99$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.70$), 2. sınıf ($\bar{X}=3.82$) ve 3. sınıftaki ($\bar{X}=3.84$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .016$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Öğrenmeyi düzenleme boyutu değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=3.92$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.73$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.75$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=3.99$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.73$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.75$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Hesaplanan etki değerinin ($\eta^2 = .031$) küçük düzeyde etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Motivasyon boyutu incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=4.16$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.96$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=4.02$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=4.24$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.96$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=4.02$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .025$) etkiye sahip anlamlı bir fark bulunmuştur. YBÖEÖ toplam puanı incelendiğinde, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 3. sınıf ($\bar{X}=3.94$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.77$) ve 2. sınıftaki ($\bar{X}=3.85$) öğrenciler arasında, 3. sınıftaki öğrenciler lehine; 4. sınıf ($\bar{X}=4.05$) ile 1. sınıf ($\bar{X}=3.77$), 2. sınıf ($\bar{X}=3.85$) ve 3. sınıftaki ($\bar{X}=3.94$) öğrenciler arasında, 4. sınıftaki öğrenciler lehine küçük düzeyde ($\eta^2 = .029$) etkiye sahip anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, 21YBYA düzeyleri incelendiğinde, 21. yüzyıl becerileri toplam puanı ile ÖYB, YKB ve BMTB alt boyutlarının "katılıyorum" düzeyinde olduğu sonucuna

ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının, 21. yüzyıl becerileri ile ÖYB, YKB ve BMTB boyutlarına ilişkin yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Günümüzde bilginin hızla artması, küreselleşme, bilim ve teknolojide yaşanan gelişmeler bireylerin, yaşanan değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilen, çağın gereksinimlerini karşılayabilen, bilgi ve iletişim teknolojilerini verimli kullanabilen, günümüz koşullarına hazırlıklı, bilgiye ulaşabilen ve ulaştığı bilgiyi günlük yaşamında kullanabilen, toplumsal ve dünya sorunlarına duyarlı, sorumluluk sahibi, girişimci, yaratıcı, eleştirel düşünen, problem çözebilen, etkili iletişim kurabilen 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler olmalarını gerektirmektedir. Bu doğrultuda 21. yüzyıl gereksinimlerine uygun bu nitelik ve becerilere sahip bireyler yetiştirmek için öncelikle eğitim sisteminin uygulayıcısı olan öğretmenlerin ve geleceğin öğretmeni olan öğretmen adaylarının bilgili ve donanımlı olmaları, mesleki becerilere ve 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları beklenmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, 21YBYA'nın yüksek düzeyde olması öğretmen adaylarının bu beklentileri karşıladığını ve yetiştirecekleri öğrencilere bu becerileri kazandırmalarında önemli olduğunu göstermektedir. Bu çalışma sonuçlarıyla benzer şekilde alan yazındaki birçok çalışmada ÖYB, YKB ve BMTB alt boyutları ile 21YBYA toplam puanının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Arslan, 2022; Başar, 2018; Balkaş Yaşar, 2021; Çelebi ve Sevinç, 2019; Çınar, 2019; Çolak, 2019; Demirel, 2022; Erdoğan, 2020; Erbek, 2021; Erten, 2019; Gömleksiz vd., 2019; Gökbulut, 2020; Güler, 2019; Kozikoğlu ve Altunova, 2018; Murat, 2018; Özer, 2021).

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, ÖYB, YKB, BMTB alt boyutları ile 21YBYA toplam puanının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının, 21YBYA üzerinde cinsiyetin etkili bir değişken olmadığı ayrıca kadın ve erkek öğretmen adaylarının benzer 21YBYA düzeyine sahip olduğu söylenebilir. 21YBYA'nın cinsiyete göre farklılık göstermemesi günümüzde kadınların da erkekler gibi çalışma hayatında daha aktif yer alması, eğitim düzeyinin artması ve toplumsal cinsiyet eşitliğiyle açıklanabilir. Bu sonuca benzer şekilde 21YBYA toplam puanı ile ÖYB, YKB ve BMTB boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Arslan, 2022; Balkaş Yaşar, 2021; Çelebi ve Sevinç, 2019; Demirel, 2022; Erbek, 2021; Erten, 2019; Gökbulut, 2020; Gömleksiz vd., 2019; Güler, 2019; Kozikoğlu ve Altunova, 2018; Özdemir, 2022; Özer, 2021). Bu çalışmanın aksine 21YBYA toplam puanı ile ÖYB, YKB ve BMTB boyutlarında cinsiyete göre farklı sonuçlara ulaşıldığı belirlenmiştir (Bakar, 2020; Cemaloğlu vd., 2019; Çınar, 2019; Çolak, 2019; Erdoğan, 2020; Murat, 2018; Toptal, 2021).

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, ÖYB, YKB, BMTB alt boyutları ile 21YBYA toplam puanının üniversite değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre öğrenme ve yenilenme becerilerinin Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; yaşam ve kariyer becerilerinin Güneydoğu Anadolu bölgesindeki Adıyaman, Batı Karadeniz bölgesindeki Ondokuz Mayıs, Ege bölgesindeki Pamukkale ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin Batı Karadeniz bölgesindeki Ondokuz Mayıs, Ege bölgesindeki Pamukkale ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; 21. yüzyıl becerileri yeterlik algılarının Batı Karadeniz bölgesindeki Ondokuz Mayıs ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitimin ekonomik, sosyal ve coğrafi faktörlerden etkilendiği düşünüldüğünde bu araştırmanın sonucunda belirtilen bölgelerde yer alan üniversitelerin lehine anlamlı farklılık olması üniversitelerin İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasında bulundukları bölgelerin ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden farklılık göstermesiyle açıklanabilir. Ayrıca araştırma sonucunda üniversiteler arasında ortaya çıkan farklılığın üniversitelerin farklı özelliklerde öğrenci profiline sahip olmasından kaynaklı olabileceği söylenebilir. Murat'ın (2018) yaptığı çalışmada Fen Bilgisi öğretmen adaylarının 21YBYA üniversite değişkenine göre ÖYB ile YKB boyutlarında farklılık göstermediği belirlenirken, BMTB boyutunda ise anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın aksine Arslan'ın (2022) çalışmasında öğrenim görülen üniversite değişkenine göre devlet ya da özel üniversitede okumanın okul öncesi öğretmen adaylarının ÖYB, YKB ve BMTB boyutları ile 21YBYA'da anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı tespit edilmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, ÖYB, YKB, BMTB alt boyutları ile 21YBYA toplam puanında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Çoklu karşılaştırma testleri değerlendirildiğinde, 3. sınıftaki öğrencilerin, 1. ve 2. sınıftaki öğrencilere kıyasla ÖYB, YKB, BMTB

boyutlarının ve 21YBYA'nın; 4. sınıftaki öğrencilerin, 1., 2. ve 3. sınıftaki öğrencilere kıyasla YKB, BMTB boyutlarının ve 21YBYA'nın; ayrıca 4. sınıftaki öğrencilerin, 1. ve 2. sınıftaki öğrencilere kıyasla ÖYB boyutunun daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyinin artması ile birlikte 21YBYA'nın da artması beklenen bir durumdur. Araştırma sonuçlarına göre 3. ve 4. sınıftaki öğrencilerin 21YBYA'nın 1. ve 2. sınıftaki öğrencilere göre daha yüksek olması bu beklentinin karşıladığını yani öğretmen adaylarının sınıf düzeyi arttıkça 21YBYA'nın da arttığını göstermektedir. Bu durum alınan akademik eğitimin öğretmen adaylarının 21YBYA'yı olumlu yönde etkilemesiyle açıklanabilir. Bu çalışmaya benzer şekilde sınıf değişkenine göre BMTB boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu belirlenirken, çalışmanın aksine ÖYB ve YKB boyutları ile 21YBYA'da anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (Gökbulut, 2020; Toptal, 2021). Kolata'nın (2022) yaptığı çalışmada 21. yüzyıl becerileri özyeterlilik algıları ile ÖYB ve BMTB alt boyutlarında sınıf değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık olmamasına rağmen YKB alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları ile yapılan bazı çalışmalarda bu çalışmanın aksine 21YBYA toplam puanı ile ÖYB, YKB ve BMTB boyutlarında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Bakar, 2020; Çolak, 2019; Erdoğan, 2020; Güler, 2019; Gömleksiz vd., 2019).

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, YBÖE düzeyleri incelendiğinde, YBÖE toplam puanı ile KM, ÖD ve Mot. boyutlarının "katılıyorum" düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının, yaşam boyu öğrenme ile KM, ÖD ve Mot. boyutlarına ilişkin eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Dünyada yaşanan değişim sürecinin toplumları ve bireyleri etkilediği düşünüldüğünde yenilikçi, yaratıcı, problem çözme, iletişim, işbirliği gibi 21. yüzyıl becerilerine sahip, yaşanan değişimlere ayak uydurabilen, gelişen teknolojiye uyum sağlayabilen, günümüz koşullarına hazırlıklı ve yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirebilmek için öğretmenlerin ve geleceğin öğretmeni olan öğretmen adaylarının eğitim alanındaki değişimleri takip eden, gelişime açık, kendini sürekli geliştiren, alanına ilişkin bilgili ve donanımlı olan, yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları gerekmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, YBÖE'nin yüksek düzeyde olması öğretmen adaylarının bu beklentileri karşıladığı ve ülkemizin yaşam boyu öğrenen bir toplum olması yolunda olumlu bir gelişme olduğu söylenebilir. Bu çalışma sonuçlarıyla benzer şekilde alan yazındaki birçok çalışmada sebat, motivasyon, merak yoksunluğu, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutları ile YBÖE toplam puanının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Altıntaş, 2019; Altın, 2018; Ayaz, 2016; Aydın, 2018; Aydın, 2020; Ayra, 2015; Arslan vd., 2019; Beşkaya, 2017; Bekci, 2021; Boyacı, 2019; Bulaç, 2019; Çam, 2017; Erdoğan, 2020; Erdamar vd., 2017; Gedik, 2019; Gökyer, 2019; Gültekin ve Yazar, 2021; İleri, 2017; Kazu ve Çam, 2019; Karaduman, 2015; Kılıç, 2015; Korkmaz, 2019; Kurt vd., 2019; Özoğlu, 2019; Özçiftçi, 2014; Reçepoğlu, 2021; Satiroğlu, 2019; Şen, 2021; Taş, 2020; Yalçın İncik, 2020; Yenice ve Alpak Tunç, 2019; Yılmaz ve Beşkaya, 2018). Araştırmanın aksine ilgili ölçeğin toplam puanı ile alt boyutlarına ilişkin eğilimlerin orta düzeyin üzerinde olduğu (Kahraman, 2019; Sevinç ve Çelebi, 2020) ve düşük düzeyde olduğu (Çekiç, 2021; Diker Coşkun, 2009; Ekşioğlu vd., 2017; Güzel, 2017; Tunca vd., 2015) belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, KM, ÖD ve Mot. boyutları ile YBÖE toplam puanının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının, YBÖE üzerinde cinsiyetin etkili bir değişken olmadığı ayrıca kadın ve erkek öğretmen adaylarının benzer YBÖE düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Bu çalışmayla benzer şekilde YBÖE toplam puanı ile sebat, motivasyon, merak yoksunluğu, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Altın, 2018; Ayaz, 2016; Gedik, 2019; Gökyer, 2019; Güzel, 2017; Gültekin ve Yazar, 2021; Taş, 2020; Yasa, 2018). Bu çalışmanın aksine söz konusu ölçek toplam puanı ile alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğu tespit edilmiştir (Arslan vd., 2019; Altıntaş, 2019; Çetinkaya vd., 2019; Erdamar vd., 2017; Kurt vd., 2019; Özoğlu, 2019; Yalçın İncik, 2020). Belirtilen ölçeğin alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Kabal, 2019; Oran, 2020; Sucu, 2017). Çalışmanın aksine YBÖE toplam puanı ile öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, motivasyon, merak yoksunluğu boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu belirlenirken, sebat boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir (Çekiç, 2021; Kahraman, 2019; Satiroğlu, 2019).

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, KM, ÖD ve Mot. boyutları ile YBÖE toplam puanının üniversiteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının kayıtlı bulundukları üniversiteye göre kararlılık ve merak eğiliminin Akdeniz bölgesindeki Çukurova, Ortadoğu

Anadolu bölgesindeki Fırat, Batı Anadolu bölgesindeki Gazi, Orta Anadolu bölgesindeki Kırşehir Ahi Evran, Batı Karadeniz bölgesindeki Ondokuz Mayıs, Doğu Karadeniz bölgesindeki Recep Tayyip Erdoğan ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; öğrenmeyi düzenleme eğiliminin Orta Anadolu bölgesindeki Kırşehir Ahi Evran, Batı Karadeniz bölgesindeki Ondokuz Mayıs, Ege bölgesindeki Pamukkale ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; motivasyon eğiliminin Batı Anadolu bölgesindeki Ankara, Batı Marmara bölgesindeki Balıkesir, Kuzeydoğu Anadolu bölgesindeki Erzincan Binalı Yıldırım, İstanbul bölgesindeki Marmara ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine; yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin Akdeniz bölgesindeki Çukurova, Ortadoğu Anadolu bölgesindeki Fırat, Batı Anadolu bölgesindeki Gazi, Orta Anadolu bölgesindeki Kırşehir Ahi Evran, Batı Karadeniz bölgesindeki Ondokuz Mayıs ve Orta Anadolu bölgesindeki Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitimin ekonomik, sosyal ve coğrafi faktörlerden etkilendiği düşünüldüğünde bu araştırmanın sonucunda belirtilen bölgelerde yer alan üniversitelerin lehine anlamlı farklılık olması üniversitelerin İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasında bulundukları bölgelerin ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden farklılık göstermesiyle açıklanabilir. Ayrıca araştırma sonucunda üniversiteler arasında ortaya çıkan farklılığın üniversitelerin farklı özelliklerde öğrenci profiline sahip olmasından kaynaklı olabileceği söylenebilir. Bu çalışmayla benzer şekilde Diker Coşkun'un (2009) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin YBÖE'nin üniversiteye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın aksine Altay Yorulmaz'ın (2019) Resim İş Öğretmenliği programındaki öğrencilerle ve Dündar'ın (2016) sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptığı çalışmada üniversiteye göre YBÖE'de anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, KM, ÖD ve Mot. boyutları ile YBÖE toplam puanının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre 2. sınıftaki öğrencilerin, 1. sınıftaki öğrencilere kıyasla kararlılık ve merak eğiliminin; 3. sınıftaki öğrencilerin, 1. sınıftaki öğrencilere kıyasla kararlılık ve merak eğiliminin; 3. sınıftaki öğrencilerin, 1. ve 2. sınıftaki öğrencilere kıyasla öğrenmeyi düzenleme, motivasyon ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin; 4. sınıftaki öğrencilerin, 1., 2. ve 3. sınıftaki öğrencilere kıyasla kararlılık ve merak ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin; ayrıca 4. sınıftaki öğrencilerin, 1. ve 2. sınıftaki öğrencilere kıyasla öğrenmeyi düzenleme ve motivasyon eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyinin artması ile birlikte YBÖE'nin artması beklenen bir durumdur. Araştırma sonuçlarına göre 3. ve 4. sınıftaki öğrencilerin YBÖE'nin 1. ve 2. sınıftaki öğrencilere göre daha yüksek olması bu beklentinin karşıladığını yani öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça YBÖE'nin de arttığını göstermektedir. Bu durum alınan akademik eğitimin öğretmen adaylarının YBÖE'yi olumlu yönde etkilemesiyle açıklanabilir. Alan yazında bu çalışmayla benzer şekilde sınıf düzeyine göre ölçeğin toplam puanı ile sebat, motivasyon, merak yoksunluğu, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk boyutlarında (Tunca vd., 2015), ölçeğin alt boyutlarında (Gökkyer ve Türkoğlu, 2018), ölçeğin toplam puanında (Diker Coşkun; 2009; Kangalgil ve Özgül, 2018), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu ve motivasyon alt boyutları ile ölçeğin genelinde (Mülhim, 2018), merak yoksunluğu ve motivasyon boyutları ile ölçeğin genelinde (Aydın, 2018), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve motivasyon boyutları ile ölçeğin toplam puanında (Satiroğlu, 2019), sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk boyutları ile ölçeğin toplam puanında (Yasa, 2018), motivasyon ve öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk boyutlarında (Karaman ve Aydoğmuş, 2018), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu boyutlarında (Kurt vd., 2019), sebat boyutunda (Arslan, 2019), motivasyon boyutunda (Boyacı, 2019), merak yoksunluğu boyutunda (Arslan; 2019) anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucunun aksine belirtilen ölçeğin toplam puanı ile alt boyutlarında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir (Altıntaş, 2019; Bekci, 2021; Erdoğan, 2020; Ergün ve Cömert Özata, 2016; Karaduman, 2015; Oran, 2020). Çalışmanın aksine söz konusu ölçeğin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (Altay Yorulmaz, 2019; Bahadır, 2019; Dündar, 2016; Seyhan ve Kadı, 2015; Sucu, 2017).

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

• 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerini geliştirmeye yönelik üniversitede yapılması düşünülen etkinlikler öğretmen adaylarının ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalı ve bu etkinliklere katılmaları için öğretmen adayları motive edilmelidir.

• Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ve yaşam boyu öğrenme ile ilgili tüm gelişmeleri takip edebilmeleri, bu konuda bilinçlenebilmeleri ve farkındalıklarını geliştirmeleri, birbirleriyle etkileşim sağlayabilmeleri ve bilgi alışverişinde bulunabilmeleri için yurt içinde ve yurt dışında panel, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinlikler düzenlenebilir ve bu etkinliklere katılmaları teşvik edilebilir.

• Öğretmen adaylarının kişisel gelişimleri için gerekli olan becerileri kazanmaları, toplumda yaşanan değişikliklere uyum sağlamaları, bilgi ve niteliklerini geliştirmeleri, farklı kültürleri tanımaları ve yabancı dil eğitimi almaları için uluslararası öğrenci değişim programlarına katılmaları teşvik edilmelidir.

• Yaşam boyu öğrenmeyi yaşam tarzı haline getirebilmek için bireylere küçük yaşlardan itibaren yaşam boyu öğrenme eğilimleri kazandırılmalıdır. Bu doğrultuda eğitim öğretim kurumlarının her kademesinde yaşam boyu öğrenmeye yönelik dersler ve etkinlikler yer almalıdır.

• Araştırmada demografik değişkenlere (üniversite, sınıf düzeyi) göre farklılaşan 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin nedenleri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. (2013). Kavram olarak hayat boyu öğrenme ve hayat boyu öğrenmenin Avrupa Birliği serüveni. *Bilig*, (64), 23-48.

Aksüt, S. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış doktora tezi]. Fırat Üniversitesi.

Altay Yorulmaz, B. (2019). *Resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.

Altın, S. (2018). *Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bülent Ecevit Üniversitesi.

Altıntaş, R. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile lisansüstü eğitime ilişkin tutumları arasındaki ilişki*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 160-175.

Arı, E., & Hüyüktepe, B. (2019). Sosyo-ekonomik göstergeler için çok değişkenli veri analizi: Türkiye için ampirik bir uygulama. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 7-20.

Arslan, A., Bıçakçıl Özsoy, R., & Aslan, R. (2019). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(66), 730-747. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3622>

Arslan, F. (2019). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme düzeyleri ve öz yönetimli öğrenme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Karma yöntem*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Arslan, Ö. (2022). *Okul öncesi öğretmen adaylarının 21. yy. beceri öz yeterlikleri ile öğrenme kavramı ve küçük çocukları yaşama hazırlamak hakkındaki görüşleri*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi.

Ayaz, C. (2016). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Mardin ili örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.

- Aydın, B. (2018). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleriyle kariyer geliştirme arzuları arasındaki ilişki*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Aydın, Ş. (2020). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile kültürel sermayeleri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Ayra, M. (2015). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile ilişkisi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi.
- Bahadır, Z. (2019). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşamın anlamı ile bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Bakar, M. H. D. (2020). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin demokratik eğilimlerine etkisi (Nevşehir ili örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Balkaş Yaşar, E. (2021). *Fen bilimleri öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri öz yeterlilik algıları ve STEM tutumlarının incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Başar, S. (2018). *Fen bilimleri öğretmen adaylarının fende matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançları, 21. yy becerileri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bekci, B. (2021). *İngilizce öğretmenlerinin ve İngilizce öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Sakarya ili örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Beşkaya, Y. M. (2017). *Eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Boe, C. S. (2013). *Have 21st century skills made their way to the university classroom? a study to examine the extent to which 21st century skills are being incorporated into the academic programs at a small, private, Church-Related University*, [Unpublished doctoral dissertation]. Gardner-Webb University.
- Boyacı, Z. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki (Düzce üniversitesi örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Bulaç, E. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi.
- Bursal, M. (2019). *SPSS ile temel veri analizleri* (2. baskı). Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., & Köklü, N. (2020). *Sosyal bilimler için istatistik* (24. baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9789756802335>
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (8. baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053644484>
- Cemaloğlu, N., Arslangilay, A. S., Üstündağ, M. T., & Bilasa, P. (2019). Meslek lisesi öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 845-874. <https://doi.org/10.29299/kefad.2019.20.02.010>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203771587>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2021). *Eğitimde araştırma yöntemleri* (1. baskı). (E. Dinç ve K. Kiroğlu, Çev. Eds.). Pegem Akademi. (Orijinal eserin basım tarihi 2018).

Çam, E. (2017). *İlköğretim öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) düzeylerinin yaşam boyu öğrenme, öz yeterlik düzeyleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri açısından incelenmesi: Muş/Bulanık örneği*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi.

Çekiç, M. (2021). *Ortaokul matematik öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki tükenmişlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Çelebi, M., & Sevinç, Ş. (2019, Nisan 26-27). *Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlik algılarının ve bu becerileri kullanım düzeylerinin belirlenmesi*. 6. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Çetinkaya, B., Gülaçtı, F., Çiftçi, Z., & Kağan, M. (2019). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve mesleki doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 809-823. <https://doi.org/10.24315/tred.529759>

Çınar, F. S. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine ilişkin algılarının ve görüşlerinin incelenmesi (Çorum ili örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi.

Çiftçi, S., Sağlam, A., & Yayla, A. (2021). 21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 718-734. <https://doi.org/10.29000/rumelide.995863>

Çolak, M. (2019). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine yönelik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Çopur, K. D. (2022). 21. yüzyılda öğretmen ve öğrenci olmak. İçinde S. Büyükalan Filiz (Ed.), *21. Yüzyıl Becerilerinin Eğitime Yansımaları* (1. baskı, ss. 61-75). Pegem Akademi.

Demirel, A. (2022). *Lise matematik öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine yönelik öz yeterlik algılarının farklı değişkenlere göre incelenmesi (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Diker Coşkun, Y., & Demirel, M. (2012). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri*. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 108-120.

DPT. (2001). *Sekizinci beş yıllık kalkınma planı: Hayatboyu eğitim veya örgün olmayan eğitim özel ihtisas komisyonu raporu*. Devlet Planlama Teşkilatı. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Hayatboyu-Egitim-veya-Orgun-Olmayan-Egitim-OIK-Raporu.pdf>

Dursun, B. (2022). *Ders kitapları ve eğitim programlarında 21. yüzyıl becerileri*. İçinde S. Büyükalan Filiz (Ed.), *21. Yüzyıl Becerilerinin Eğitime Yansımaları* s(1. baskı, s. 78-98). Pegem Akademi.

Dündar, H. (2016). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Anı Yayıncılık.

Ekşioğlu, S., Tarhan, S., & Çetin Gündüz, H. (2017). Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlilik beklentisi ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(5), 1925-1940.

Erbek, İ. (2021). *Öğretmen adaylarının ve aday öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ile 21. yüzyıl becerileri öz yeterlikleri*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi.

Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., & Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlilik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326590>

Erdoğan, D. (2020). *Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi.

Ergün, S., & Cömert Özata, S. (2016). Okul öncesi öğretmenliği bölümüne devam eden öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *International Journal of Human Science*, 13(1), 1851-1861. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v13i1.3568>

Erten, P. (2019). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 33-64.

Gedik, G. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Manisa-Demirci ilçesi örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Gelen, İ. (2017). P21-program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.

Gökbulut, B. (2020). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişki. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(1), 127-141. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40164>

Gökkyer, N. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 145-159. <https://doi.org/10.26468/trakyasobed.463102>

Gökkyer, N., & Türkoğlu, İ. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(2), 125-136. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.460929>

Gömleksiz, M. N., Sinan, A. T., & Doğan, F. D. (2019). Türkçe, Türk dili ve edebiyatı ile çağdaş Türk lehçeleri öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 163-185. <https://doi.org/10.33692/avasyad.628236>

Green, S. B., & Salkind, N. J. (2005). *Using SPSS for windows and macintosh: Analyzing and understanding data* (4th ed.). Pearson.

Güçlü, M. (2020). Yaşam boyu öğrenmenin önemi ve temel özellikleri. İçinde M. Güçlü (Ed.), *Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme* (2. baskı, ss. 124-131). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786052417065>

Güler, Y. (2019). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin 21.yüzyıl becerileri öz-yeterlik algıları*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Gültekin, G. S., & Yazar, F. B. (2021). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities*, 6(11), 98-106. <https://doi.org/10.46872/pj.227>

Güneş, F. (2015). Eğitim ve zihinsel değişim. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 1-20. <https://doi.org/10.14686/BUEFAD.2015111011>

Güneş, F., & Deveci, T. (2021). *Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme* (5. baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786058011458>

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe-yöntem-analiz* (3. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Gürültü, E., Aslan, M., & Alcı, B. (2018). İlköğretim öğretmenlerinin yeterliliklerinin 21. yüzyıl becerileri ışığında incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (71), 543-560. <https://doi.org/10.16992/ASOS.13770>

Güzel, H. (2017). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (10), 312-325.

IBM Corporation (2021). *IBM SPSS Statistics for Windows* (Version 26.0). IBM Corporation.

İleri, S. (2017). *Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve hayat boyu öğrenme faaliyetlerine katılım düzeyleri (Karşıyaka-Bayraklı örnekleme)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

İslamoğlu, H., & Alnaçık, Ü. (2019). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (6. baskı). Beta.

Kabal, D. (2019). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve mutluluk düzeyleri üzerine bir çalışma (Kocaeli örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Kahraman, S. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ingilizce dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Kangalgil, M., & Özgül, F. (2018). Türkiye’de beden eğitimi ve spor eğitimi alan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 1(1), 64-72.

Karaduman, A. (2015). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.

Karaman, D., & Aydoğmuş, U. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri Uşak Üniversitesi Eşme MYO’da bir uygulama. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8(1), 23-44. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.357554>

Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi* (13. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, H. E. (2014). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47(1), 81-102. <https://doi.org/10.1501/Egifak 0000001318>

Kazu, İ. Y., & Çam, H. (2019, Ağustos 26-27). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile kitap okuma alışkanlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Elbistan örneği)*. Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Adıyaman.

Kılıç, H. (2015). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Denizli il örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Kolata, F. (2022). *Okul öncesi öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık ile 21.yüzyıl becerileri özyeterlilik algılarının incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Korkmaz, Ç. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam ve 21. yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri arasındaki ilişki*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Kozikoğlu, İ., & Altunova, N. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlilik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 522-531. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.293>

Kurt, E., Cevher, T. Y., & Arslan, N. (2019). Türkçe öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(1), 152-160. <https://doi.org/10.24315/tred.473391>

MEB. (2014). *Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi ve eylem planı (2014-2018)*. http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_04/20025555_hbostratejibelgesi_2014_2018.pdf

MEB. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>

Murat, A. (2018). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile STEM’e yönelik tutumlarının incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Mülhim, M. A. (2018). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi: Bartın üniversitesi örneği*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.

OECD. (2001). *Lifelong learning for all policy directions*. [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DEELSA/ED/CERI/CD\(2000\)12/PART1/REV2&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DEELSA/ED/CERI/CD(2000)12/PART1/REV2&docLanguage=En)

Oran, M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 87-98. <https://doi.org/10.32953/abad.645880>

Önür, Z., & Kozikoğlu, İ. (2019). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 627-648. <https://doi.org/10.24315/tred.528501>

Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik yeterliklerinin ilişkisi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi.

Özdemir, Ü. (2022). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl becerilerine ilişkin öz yeterlik algı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Özer, M. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Özoğlu, C. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişki (Anadolu üniversitesi eğitim fakültesi örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Öztürk, E. (2006). Varyans analizi (ANOVA-MANOVA). İçinde Ş. Kalaycı (Ed.), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (2. baskı, ss. 129-182). Asil Yayın Dağıtım.

P21. (2019a). *Framework for 21st century learning definitions*. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>

P21. (2019b). *Framework for 21st century learning*. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>

Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi*. (S. Balci ve B. Ahi, Çev.). Anı Yayıncılık. (Orijinal eserin basım tarihi 2015).

Recepoglu, S. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(1), 551-569.

Sarıgöz, O. (2020). *Yaşam boyu öğrenme* (1. baskı). Anı Yayıncılık.

Satiroğlu, N. S. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi (Erzincan ili örneği)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.

Sevinç, Ş., & Çelebi, M. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16, 3533-3564. <https://doi.org/10.26466/opus.696882>

Seyhan, S., & Kadı, A. (2015). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve medya okuryazarlık düzeyleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(3), 137-150.

Soruklu, E. (2022). *Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Sönmez Çakır, F. (2020). *Kısmi en küçük kareler yapısal eşitlik modellemesi (PLS-SEM) SmartPLS uygulamaları* (1. baskı). Gazi Kitabevi.

Sucu, A. (2017). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.

Syslo, M. M. (2004). Schools as lifelong learning institutions and the role of information technology. T. J. Van Weert and M. Kendall (Eds.), *Lifelong Learning in the Digital Age* (pp. 99-109). Kluwer Academic Publishers.

Şen, N. (2021). *İngilizce öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri ve teknolojiyi entegre etme öz yeterlikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.

T.C. Resmî Gazete. (2002). *Başbakanlık mevzuatı geliştirme ve yayın genel müdürlüğü* (Sayı. 24884). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/09/20020922.htm#3>

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2020). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (M. Baloglu, Çev. Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal eserin basım tarihi 2013).

Taş, B. (2020). *Öğretmenlerin idealistlik düzeylerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ilişkisi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Temiz, M. (2011, Eylül 22-23). *Düzyey 2 sınıflandırmasında bölge içi gelişmişlik farklılıkları: TRB1 örneği*. 1. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, Fırat Kalkınma Ajansı, Malatya.

Toptal, G. (2021). *Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Tunca, N., Alkın Şahin, S., & Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-446. <https://doi.org/10.17860/efd.92694>

Washer, P. (2007). Revisiting key skills: A practical framework for higher education. *Quality in Higher Education*, 13(1), 57-67. <https://doi.org/10.1080/13538320701272755>

Yalçın İncik, E. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1099-1112. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.-638602>

Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.

Yenice, N., & Alpak Tunç, G. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 753-765. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2716>

Yılmaz, R., & Beşkaya, Y. M. (2018). Eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), 159-181. <https://doi.org/10.30964/auebfd.406246>

YÖK. (2021, Ekim 10). <https://www.yok.gov.tr/>